

به نام پروردگار یکتا

مرکز اطلاعات مدرک علمی ایران
تهران - مهر ۱۳۸۱

دانشگاه یزد

۱۳۸۲ / ۴ / ۲۰

رساله کارشناسی ارشد معماری

مجموعه اقامتی - تفریحی - توریستی

مأوای تجن

اساتید راهنما :

آقای مهندس شبانی

آقای مهندس نبی میدی

مرکز اطلاعات مدرک علمی ایران
تهران - مهر ۱۳۸۱

دانشجو:

علی فلاحی

مهر ۱۳۸۱

۴۷۵۹۳

تقریباً

که که فرضاً گفتی بخت آوردی که
در روز قیامت سینه اش بر من کف کند و بگویم
در عرصه در من میماند به سگاه هر دو عالم بود که
مورد آمدند تا دوستی که در دستش بودم در عالم
که فرضاً در این باره بودی تقریباً

سینه اش بر من کف کند
تقریباً

سینه اش بر من کف کند
تقریباً

فهرست :

- چکیده

- مقدمه و تاریخچه طرح

- مقدمه
- اوقات فراغت
- اوقات فراغت و وقت آزاد
- رابطه فراغت با نظام اجتماعی
- جامعه شناسی فراغت
- فراغت در زمان گذشته
- فراغت در زمان معاصر
- اهداف حاصله از فعالیتهای انجام شده در زمان فراغت
- چگونگی گذراندن اوقات فراغت

- اهداف طرح

- مردم شهر
- توریست داخلی
- توریست خارجی

- معرفی و تجزیه و تحلیل اطلاعات

- عوامل مؤثر بر طرح
- عوامل اقلیمی
- عوامل حسی
- عوامل محیط مصنوع
- عوامل انسانی
- ویژگیهای سایت

- احکام طراحی

- زمین شناختی
- خاک و بستر طرح
- پوشش گیاهی
- عوارض زمین

- دسترس‌یهای شهری
- سر و صدا
- محورهای سایت
- عوامل تأثیرگذار بر فرم بهتر
- اقلیم و معماری

- بررسی فضاها و دیاگرامها

- اداری و خدماتی
- تفریحی و توریستی
- فرهنگی
- اقامتی
- دیاگرام ارتباطی بخشهای مختلف مجموعه با مخاطبان اصلی
- دیاگرام ارتباطی مجموعه با یکدیگر
- زونینگ مجموعه
- جانمایی بخشهای مختلف مجموعه در سایت
- دسته بندی هتلها از نظر چیدمان
- عوامل تأثیرگذار بر فرم هتل
- فضاهای مورد نیاز هتل

الف) اقامت میهمانان

۱- آسانسور و میهمانان و فضای انتظار آنها

۲- راهروها و پلکانها

۳- اتاق میهمانان

ب) فضاهای عمومی

۱- ورودیها

۲- لابی

۳- فضاهای عرضه غذا و نوشیدنی

الف) رستوران اصلی

ب) رستوران بام

ج) کافی شاپ

۴- فضای برگزاری مراسم و فعالیتهای

۵- فضاهای ورزشی

۶- پارکینگ

۷- آسانسورهای خدماتی

ج) خدماتی و پشتیبانی

۱- آماده سازی غذا و نگهداری آن

۲- بارانداز عمومی

۳- فضاهای مربوط به کارکنان

۴- رختشویخانه و خانه داری

۵- مهندسی و تاسیسات مکانیک

۶- فضاهای اداری

• دیاگرام نهایی و رسیدن به خطوط پلان

- همکف

- طبقه اول

- طبقات (دوم و سوم و ...)

- طبقه نهایی (رستوران بام)

- روند طراحی

• سایت

• طبقه همکف

• طبقه اول

• طبقات

• برش

• نما

• پرسپکتیو

• ویلا

• کلبه ساحلی

- طرحهای نهایی

- ضمائم

- منابع و ماخذ

چکیده

چکیده:

فراغت یکی از زمینه‌ها برای پدید آوردن انسانی است با ارزشهای روانی و عاطفی والا تر و فرهنگی سرشارتر، نه زمینه خستگی در کردن برای کار دوباره. فراغت در هر جامعه به شکل و اندازه ویژه‌ای است. در جوامع پیشرفته از نظر کمیت افزون‌تر از کشورهای در حال رشد و یا جهان سوم می‌باشد ولی گذران این اوقات در هر جامعه‌ای بر حسب خصوصیات اجتماعی آن متفاوت می‌باشد. در کشور ما نیز سپری کردن اوقات فراغت مورد توجه قرار گرفته است و تلاش‌های فراوانی در این راستا صورت گرفته است که مهمترین آنها ایجاد مراکز فرهنگی، تفریحی و... در نقاط مختلف کشور است.

یکی از پر پتانسیل‌ترین مکانها جهت گذراندن سالم اوقات فراغت چه در قالب امکانات کلی و چه در حیطه صنعت جهانگردی، جنگلها و دریاچه‌های شمال کشور می‌باشند. بنابراین پس از نیازسنجی منطقه، آشنایی با بستر طرح و پتانسیل‌های موجود در آن مطالعاتی راجع به عناصر موجود در بستر طرح (دریاچه، موقعیت‌های سایت نسبت به شهر و...) عوامل مؤثر در طراحی (ویژگی‌های جغرافیایی، عوامل اقلیمی، حسی و...) و مطالعه نمونه‌های مشابه به طراحان مجموعه توریستی تفریحی اقامتی در شرق ساری پرداختم.

هدف اصلی من در طراحی چنین مجموعه‌ای ارائه خدمات تفریحی به مسافران محلی، منطقه‌ای و ملی بوده است، که در پی چنین خدمات گسترده‌ای مسأله اقامتی مطرح شد.

در برنامه فیزیکی، مجموعه در پنج بخش: ۱-اداری - خدماتی ۲-تفریحی - توریستی

۳- فرهنگی ۴- اقامتی ۵- پشتیبانی در نظر گرفته شد. سپس بر اساس مطالعات و برنامه

ریزی فیزیکی، چیدمان این پنج بخش در سایت صورت گرفت.

فضاهای اقامتی بصورت چند ساعته (آلاچیق) یک روزه و چند روزه (کلبه ساحلی و پلاژها و ویلاهای خانوادگی) در نظر گرفته شده بود. اما جهت ارتقاء کمی و کیفی تأسیسات پذیرایی طراحی هتل ۴ ستاره به برنامه فیزیکی مجموعه افزوده شد. اکنون طرح شامل هتل با خدمات جانبی، فضاهای ورزشی، تفریحی، فرهنگی اداری و خدماتی می باشد که در شرق ساری و نزدیک رودخانه تجسن طراحی شده است.

مقدمه و
تاریخچه طرح

مقدمه:

سیر و سفر اعم از داخلی یا خارجی چه به منظور تنوع طلبی و سرگرمی، چه گذراندن اوقات فراغت، دیدار و بازدید و یا خرید، بخش جدایی ناپذیر زندگی اجتماعی انسانها، خاصه شهرنشینان در آمده است. بنابراین نیاز انسان به سیر و سفر برای گذراندن اوقات فراغت چه در قالب امکانات محلی و چه در حیطه صنعت جهانگردی غیر قابل انکار می باشد.

از سوی دیگر سرزمین ما ایران، با داشتن فرهنگی کهن و پیاوار و متشکل از اقوام، طوایف و عشایر و تنوع اقلیمی فراوان و برخورداری از جاذبه های تاریخی، فرهنگی و طبیعی برای این صنعت آماده است. در مقایسه استانها نیز استان مازندران از امتیازات و جاذبه های در جلب و جذب توریست در سطح ملی و جهانی بهره مند است که می تواند از آن به نفع رونق اقتصادی منطقه و کشور سود جست. بر اساس اطلاعات سازمان جهانی جاذبه (WTO) در سالهای آینده وضعیت گردشگری در ایران بسیار درخشان خواهد بود و ایران جزو بیست کشور مستعد گردشگری قرار خواهد گرفت بطوریکه در زمینه جلب گردشگر ۵ میلیون نفر به ایران سفر خواهند کرد. برای نیل به اهداف خود می توانیم انواع تاسیسات جهانگردی را در ایران فراهم کنیم. از جمله مناطقی که امکانات فراوانی جهت گسترش توریسم در اختیار ما قرار می دهد، سواحل جنوبی دریای خزر است. اهمیت اقتصادی، فرهنگی توریسم در این منطقه می تواند اهمیتی در حد بخش کشاورزی آن داشته باشد. علی الرغم قابلیت های وسیع توریستی و جاذبه های مهیا در کرانه دریای خزر متأسفانه تجهیزات توریستی این سواحل به جز در موارد معدود رشد چندانی نداشته است. در حال حاضر این کرانه ها بیشتر پذیرای توریست داخلی می باشد. در صورتیکه با اندک سرمایه گذاری و توجه می توان این منطقه را جهت استفاده توریست حتی برای چهار فصل سال آماده کرد.

شهر ساری ، مرکز استان مازندران ، به دلیل شرایط خاص جغرافیایی همه ساله شاهد جابجایی قسمتی از این مسافران در درون خود می باشد و از جمله مناطقی است که نیاز به امکانات رفاهی و اقامتی دارند. شهر ساری بدلیل قرار گرفتن در مسیر تجاری و توریستی تهران به جنوب شرقی دریای خزر و شهرستانهای شمال کشور از اهمیت سوق الجیشی فراوانی در جهت جلب توریست برخوردار می باشد. البته با وجود نقش مهمی که هم اکنون این شهر در راستای جلب توریست ایفا می کند با کاستی های فراوانی روبروست که برای من به عنوان یک فرد بومی استان مازندران مسلماً بسیار محسوس تر و ملموس تر می باشد. بنابراین با توجه به شناخت نسبت به استان مازندران ، شهر ساری و پتانسیل ها و کاستی های موجود ، فرهنگ و نیاز مردم در این راستا پایان نامه خود را تحت عنوان مجموعه تفریحی - توریستی - اقامتی شرق ساری (مآوای تجن) انتخاب کردم.

این مجموعه شامل فضاهای تفریحی ، ورزشی ، فرهنگی ، اداری ، خدماتی و اقامتی در زمینی به مساحت تقریبی ۲۴ هکتار در شرق ساری طراحی شد. ارائه خدمات تفریحی به مسافران (منطقه ای - ملی) باعث شکل گیری مسأله اقامت شد که برای نیل به این هدف هتل ۴ ستاره ای نیز در داخل مجموعه مطرح شده است. شناخت بستر طرح در مرحله اول اهمیت قرار داشت بنابراین ابتدا به مطالعاتی در زمینه شناخت استان و شهر ساری و عوامل مؤثر بر طرح (عوامل جغرافیایی ، اقلیمی ، ...) صورت گرفت و همچنین مطالعاتی در زمینه چگونگی گذران اوقات فراغت و رشد صنعت توریسم در ایران و خصوصاً در مازندران صورت گرفت. در ادامه با بررسی فضاها ، برنامه فیزیکی و ارائه احکام و دیاگرامها ، خطوط اولیه طرح شکل گرفت. پس از چیدمان دانه های در نظر گرفته شده ، طراحی سایت صورت گرفت سپس قسمتهای اقامتی و هتل ۴ ستاره به عنوان نقطه عطف مجموعه به طور کامل طراحی شد.

اوقات فراغت

کار، حق هر کس و تکلیف هر کس است و داشتن فراغت هم حق هر کس و تکلیف هر کس است. همه انسانها همچنانکه باید به کاری شریف و زاینده بپردازند، باید از فراغت هم بهره ببرند. فراغت شأن خاص خود را دارد و نه اینکه فقط برای تجدید قوا جهت کار کردن بیشتر باشد. فراغت یک جلوه زندگی است. فراغت یکی از زمینه‌ها برای پدید آوردن انسانی است با ارزشهای روانی و عاطفی والاتر و فرهنگ سرشارتر، نه زمینه خستگی در کردن برای کار دوباره.

- اوقات فراغت و وقت آزاد

وقت آزاد، وقت فراغت را و تمام فعالیت‌هایی را که در خارج از حوزه کار در برابر فرد قرار می‌گیرد شامل می‌شود. وقت فراغت، فرصت و زمانی است که پس از به انجام رساندن کار و شغل روزانه، به هدف تأمین نیازهای انسانی باقی می‌ماند و زمانی را در بر می‌گیرد که در آن نه فقط از تعهدات شغلی و اقتصادی بلکه از تکالیف اجتماعی و خانوادگی رهیده و می‌خواهند دقایقی را با طیب خاطر بگذرانند.

زمان زندگی شامل زمان کار و وقت آزاد (زمان خارج از کار) است.

وقت آزاد شامل:

۱- زمانی که ارتباط با کار روزانه دارد مانند اوقاتی که صرف رفت و آمد به محیط کار

می‌شود.

۲- زمانی که به امور خانه و خانواده اختصاص دارد مانند خرید خانه و پرستاری کودک و...

۳- زمانی که در کامیابی‌های نیازهای بدن چون تغذیه، خواب و استحمام صرف می‌شود.

بطوری کلی در جوامع گذشته قبل از بوجود آمدن صنعت و شکل اداری، زمان بیشتر حالت منبسط داشته و به آداب و رسم اجتماعی پیوسته بود.

- فراغت در دوران معاصر

در دنیای جدید جنبه‌های انفرادی فعالیت‌های زیادتر شده است. حال آنکه در ایام گذشته بیشتر جنبه‌های اجتماعی، سیاسی و مذهبی غالب بوده است.

در ایران گذران اوقات فراغت را از لحاظ زمان و مدت آن می‌توان به شرح زیر تقسیم‌بندی کرد:

۱- فراغت روزانه (با مطالعه، تماشای تلویزیون، گوش دادن به رادیو و...)

۲- فراغت آخر هفته (رفتن به نواحی شهر)

۳- فراغت چند روزه (سفر که با توجه به تعداد روزهای فراغت و امکانات و... متفاوت می‌باشد و این سفرها با انگیزه‌های متفاوتی چون زیارت، دیدار اقوام و آشنایان، استراحت، درمان و ورزش صورت می‌گیرد.)

مشکلات گذران اوقات فراغت و مشکلاتی که راه گذراندن اوقات را سد می‌نماید بصورت

زیر است:

- ۱- عوامل مادی: فقر، عدم امکانات و وسیله، نداشتن تأمین اجتماعی، گرانی و...
- ۲- عوامل روانی: سرخوردگی، افکار مغشوش، عدم اراده، ترس از آینده، دلسردی و...
- ۳- عوامل تربیتی، اختلافات خانوادگی، دوری از محیط‌های بزرگ، عدم آشنایی والدین به تفریحات و نمودهای فرهنگی، نداشتن اعتماد به یکدیگر و...

- اهداف حاصله از فعالیت‌های انجام شده در زمان فراغت

۱- استراحت و تجدید قوا

۲- تفریح، ورزش، نظاره و تماشای مطالعه

۴- زمانی که فراغت نامیده می‌شود که به اموری چون مطالعه کتاب، فعالیت‌های ورزشی، سینما رفتن و... صرف می‌گردد.

- رابطه فراغت با نظام اجتماعی

فراغت در هر جامعه به شکل و اندازه ویژه‌ای است. در جوامع پیشرفته از نظر کمیت افزون‌تر از کشورهای در حال رشد و یا جهان سوم می‌باشد. ولی گذران این اوقات در هر جامعه‌ای برحسب خصوصیات اجتماعی آن متفاوت می‌باشد.

- جامعه‌شناسی فراغت

وجود و توسعه رشته جامعه‌شناسی فراغت (که همان تحقیق در چگونگی صرف اوقات بیکاری در جوامع و گروهها و قشرهای مختلف اجتماعی است) گواه این می‌باشد که تمدن انسانی پس از قرن‌های طولانی که شاهد تلاش سخت و کار کردن دشوار بوده است، از حدود اوائل نیمه قرن بیستم به روزگار تازه‌ای قدم نهاده است که در آن قسمتی از جمعیت جهان که به ممالک پیشرفته تعلق دارد از آسایش و رفاه بی‌سابقه‌ای بهره‌مند است. در ضمن در جوامع رشد یافته فراغت به همه طبقات مردم تعمیم یافته است.

- فراغت در زمان گذشته

در جامعه ایران قبل از ورود تکنولوژی زمان فراغت مردم بیشتر در مکانهایی چون مساجد، تکیه‌ها، حسینیه‌ها، میادین، گذرها و خصوصاً بازارها می‌گذشت. البته عده‌ای نیز به ورزش، سفر و کارهای هنری می‌پرداختند.